

De vaste Commissie voor Sociale Zaken, welke met het voorbereidend onderzoek van dit wetsontwerp is belast, heeft de eer omtrent haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

De leden behorend tot de fracties van de A.R.P., de C.H.U. en de K.V.P. zeiden de indiening van dit ontwerp van wet met instemming te begroeten. Zij wezen erop dat sedert de totstandkoming en de wijziging van deze belangrijke wet op loonpolitiek terrein in snel tempo veranderingen zijn opgetreden die een aanpassing van de in deze wet geregelde materie noodzakelijk maken. Bij de totstandkoming van deze wet werden in de regel de loonsverhogingen voor alle werknemers in een uniform percentage van het loon tot uitdrukking gebracht.

Al spoedig na de inwerkingtreding van de wet werd het bedrijfsleven geconfronteerd met de eenmalige uitkering van f 400, welke uitkering in een later stadium werd omgezet in een vast bedrag, dat in de wekelijkse of maandelijkse loonuitkering werd ingebouwd. Weer later bracht de „centenprocenten”-kwestie de gemoederen in beweging. Als gevolg van het toegepaste mechanisme van aanpassing van het minimumloon werd het niet alleen moeilijker exact vast te stellen met welk percentage dit loon moest worden opgetrokken, het werd ook allengs duidelijk dat het minimumloon, dat toch immers allereerst is bedoeld als een schild voor de zwakken onder de loon- en salaristrekenden, via het geldende systeem van aanpassing achterop zou raken.

De hier aan het woord zijnde leden verheugden zich erover dat de S.E.R. eveneens van mening is, dat de termijn van drie jaar - nadat deze termijn bij een eerdere wijziging reeds was teruggebracht van vier tot drie jaar - te lang is gebleken voor een bijstelling als gevolg van bijzondere omstandigheden.

De leden behorend tot de P.v.d.A.-fractie betuigden gaarne hun instemming met het voorgestelde ontwerp, dat overeenkomt met reeds sinds lange tijd door hen geuite verlangens.

De leden van de DS'70-fractie zeiden de opvatting van de Minister te delen, dat ook binnen de termijn genoemd in artikel 14 zevende lid structurele bijstelling mogelijk moet kunnen zijn. Zij waren het ook eens met de Minister dat dit voor de betrokkenen sociaal rechtvaardiger is en dat voorts het schok-effect vermeden kan worden. Zij zeiden ervan uit te gaan dat de Minister van het recht op vervroegde adviesaanvraag een gepast gebruik zal maken, opdat de praktische uitvoerbaarheid voor het bedrijfsleven en de uitkeringsinstanties die ook rekening te houden hebben met wijzigingen in het minimumloon, niet al te zeer wordt aangetast. Een zekere samenloop met de normale periodieke aanpassing zou wellicht in dit kader aanbeveling verdienen, meenden zij.

Bij de leden behorend tot de V.V.D.-fractie riep het onderhavige wetsontwerp een aantal vragen op.

Indertijd is, zo betoogden zij, op goede grond besloten tot deze termijn van drie jaar. Zijn deze argumenten thans verval-
len?

Indien plotselinge mutaties aanleiding zouden geven tot versnelde herziening, zoals bij voorbeeld met de f 400-golf het geval was, waarom zou de dan uit een oogpunt van sociale rechtvaardigheid nodige bijstelling in een dergelijk duidelijk

geval dan niet via een eenvoudige wetwijziging, namelijk wijziging van het jaartal in lid 7 van artikel 14 verkregen kunnen worden?

Wat is de zin, zo vroegen deze leden verder, om ook andere elementen dan een plotselinge mutatie in de loonstructuur als grond van een vervroegde adviesaanvraag te beschouwen? Kan dit ook betrekking hebben op toekomstige, c.q. gewenste ontwikkelingen?

Dient er in ieder geval niet een minimum periode te zijn na elke op een adviesaanvraag gevolgde structurele verhoging, in welke periode rust heerst op het gebied van de loonopbouw?

Deze leden betwijfelden, en in dit verband wilden zij er wederom op wijzen dat de periode van 3 jaar niet lichtvaardig is gekozen, of de schokwerking bij deze termijn belangrijk ongunstiger is dan bij een kortere. De verhoging van 3 pct. van 1973 geeft geen aanleiding dit te veronderstellen.

Voorts vragen deze leden of de bewindsman kan meedelen in welke bedrijfstakken voornamelijk minimumlonen worden betaald?

Betreft het hier vooral de detailhandel? En zo ja, acht de Minister het niet billijk, dat de verhogingen in deze bedrijfstak – gezien de geenszins sterke positie daarvan – geheel worden doorberekend in de prijzen? Zou dit niet een ongewenst gevolg zijn dat in ieder geval niet frequent moet voorkomen?

Onderschrijft de Minister, aldus nog steeds deze leden, de berekeningen van de S.E.R., op blz. 6 van haar advies van 20 oktober 1972, betreffende de kosten van een structurele verhoging van 1 pct. van het minimumloon voor de overheidsfinanciën en de sociale verzekering? In deze cijfers zit overigens een grote fluctuatie bij de fiscale effecten. Kan de bewindsman meedelen of hij op het standpunt staat, dat degenen die uitsluitend A.O.W. genieten, buiten de heffing van de loonbelasting dienen te blijven zodat de maximum raming moet worden gevolgd?

Brengen ook deze financiële gevolgen voor het overheidsbudget en sociale verzekering niet met zich mee, dat veeleer de weg van incidentele wetwijziging moet worden gevolgd in noodzakelijke gevallen, waarbij de Kamer dan tevens de noodzakelijke dekking mede in haar overweging kan betrekken?

Ten slotte vroegen deze leden of de bewindsman gegevens kan verstrekken over de hoogte en de herzieningswijze (welke termijn, waarde- of welvaartsvastheid) van het minimumloon in het buitenland.

Ook bij de leden van de fracties van A.R.P., C.H.U. en K.V.P. waren, ondanks de instemming met de strekking van het wetsontwerp, nog wel enkele vragen gerezen.

Wat bedoelt de Minister met de mededeling dat de SER „zich bij zijn oordeelsvorming niet beperkt tot de bijzondere omstandigheden welke tot de vervroegde adviesaanvraag hebben geleid, maar alle ter zake relevante aspecten in de beschouwing betreft”?

Heeft de bewindsman hier mede het oog op de positie van de bedrijfstakken, waar het minimumloon veelvuldig toepassing vindt en denkt hij hier eveneens aan de te verwachten prijsgevolgen, de opwaartse druk op de andere loongroepen of mogelijk aan de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de betrokken sectoren? Of kan ook de concurrentiepositie van de bedrijfstakken hier een woordje meespreken? Deze leden zouden gaarne een verduidelijking, liefst zo concreet mogelijk, ontvangen.

Bij de totstandkoming en de herziening van de wet is destijds het argument gebruikt, aldus de hier aan het woord zijnde leden, dat voorkomen moet worden dat telkenjare een touwtrekken ontstaat over de hoogte van het minimumloon.

Daarom is een aantal jaren vastgelegd in artikel 14, lid 7. Zoals deze leden in de aanvang van hun beschouwing reeds tot uitdrukking hebben gebracht is een ingrijpende wijziging in de loonvorming opgetreden, als gevolg van het loslaten van de louter percentuele loonsverhogingen. Zou dit systeem blijvend zijn gehanteerd dan zou het minimumloon praktisch niet zijn achter gebleven bij de algemene loonontwikkeling. Nu echter een andere weg is ingeslagen ligt het anders. Vandaar dat bij deze leden de vraag is gerezen, of de termijn van drie jaar toch

geen aanleiding zal zijn tot het jaarlijks aan de orde stellen van de hoogte van het minimumloon. In dit verband dringt zich de vraag op of het niet zinvol zou zijn, de periode te bekorten tot één à twee jaar.

De leden behorend tot de fractie van de P.v.d.A. vroegen of hun interpretatie van het voorgestelde artikel juist is, dat wanneer eenmaal gebruik gemaakt is van de mogelijkheid om binnen de termijn van drie jaren het advies te vragen over een bijzondere verhoging en tot zo'n verhoging wordt overgegaan, het mogelijk is daarna (indien er wederom bijzondere omstandigheden aanwezig zijn) opnieuw binnen de termijn van drie jaren zo'n advies te vragen en tot een bijzondere verhoging over te gaan. Mocht het antwoord op deze vraag onverhoopt ontkennend luiden dan verzoeken deze leden de Minister de tekst zodanig te wijzigen, dat deze mogelijkheid alsnog wordt geopend.

De leden van de fracties A.R.P., C.H.U. en K.V.P. zeiden een ontwikkeling waarbij de Minister meer dan eenmaal per jaar gebruik zou maken van de bevoegdheid zich tot de SER te richten zodra „naar zijn oordeel” bijzondere omstandigheden zich voordoen, iets wat theoretisch tot de mogelijkheden behoort, niet toe te juichen.

Bij deze leden rees voorts de vraag of het niet gewenst moet worden geacht, het mechanisme zodanig te wijzigen, dat de vakantiebijslag die thans nog 6 pct. bedraagt aangepast wordt aan de ontwikkeling in het vrije bedrijfsleven en bij de overheid. Deze leden zouden een duidelijk antwoord op de door hen gestelde vragen zeer op prijs stellen.

Ten slotte zouden zij, indien dit op korte termijn mogelijk is, gaarne nader worden ingelicht over de wettelijke verplichtingen ter zake in de andere landen van de vergrote E.E.G.

De leden behorend tot de P.v.d.A.-fractie drongen erop aan om, zodra dit wetsontwerp tot wet verheven is, aanstonds het nodige te doen om een tussentijdse extra-verhoging van het minimumloon tot stand te brengen. Tevens drongen zij erop aan dan zo spoedig mogelijk over te gaan tot de invoering van een minimumjeugdloonregeling en tot verdere verlaging van de leeftijd waarop het recht op het minimumloon ingaat.

De leden van de fractie van D.S.'70 zouden graag meer inzicht krijgen in de praktische toepasbaarheid van tussentijdse aanpassing in die gevallen waarin bij loonovereenkomsten extra aandacht aan de laagstbetaalden wordt besteed. Is het mogelijk, daar hierbij sprake kan zijn van uiteenlopende overeenkomsten, om verantwoorde tussentijdse bijsturing toe te passen?

De leden behorend tot de C.P.N.-fractie merkten op dat het minimumloon en de laagste c.a.o.-lonen naar hun mening nog te laag zijn en verder dienen te worden verhoogd.

Het onderhavige wetsontwerp gaf deze leden voorts aanleiding tot de volgende vraag over artikel 15, lid 1, van de Wet op het minimumloon en minimumvakantiebijslag. Is de Minister bereid dit artikel zodanig te wijzigen dat aan de betrokken werknemer over het volledige jaarinkomen een vakantiebijslag wordt uitgekeerd (en dan ook het tweede lid van dit artikel aan te passen)? Deze leden wezen er, ter toelichting op deze vraag, op dat in de huidige situatie een werknemer die een uitkering ontvangt krachtens de Ziektewet, geen vakantiebijslag ontvangt omdat deze uitkering niet behoort tot het „ten laste van de werkgever komende loon”.

De leden behorend tot de fractie van het G.P.V. zouden gaarne enige inlichtingen van kwantitatieve aard willen ontvangen.

Hoe groot is het totale aantal mannen resp. vrouwen, in procenten van de afhankelijke beroepsbevolking, dat thans het minimumloon ontvangt? Moeten op dit aantal seizoencorrecties worden aangebracht?

Hoeveel jongeren beneden 25 jaar ontvangen thans het minimumloon?

Met welk bedrag zal het minimumloon de f 985,40 per maand te boven gaan kort nadat dit wetsontwerp tot wet zou zijn verheven?

Voorts vroegen deze leden of er reden is om aan te nemen dat een verhoging van het minimumloon die gelijke tred houdt

met de versnelde loonstijging van het laagstbetaalde deel der werknemers geen invloed heeft op de werkloosheid onder *a* jongeren tot 25 jaar en *b* werknemers boven 25 jaar. Indien op deze vraag bevestigend kan worden geantwoord, zouden zij de gronden daarvan willen vernemen. Bestaat er samenhang tussen de hoogte van het minimumloon en het verschijnsel dat grote ondernemingen hun arbeidsintensieve afdelingen verleggen naar gebieden zoals Singapore en Hongkong, omdat de arbeid daar zoveel goedkoper is, dat de verhoogde communicatiekosten hiertegen niet opwegen?

Aldus vastgesteld, 25 juni 1973

VAN LIER
WEIJTERS
WIELDRAAIJER
VELLENGA
ROOLVINK
BARENDREGT
RIETKERK
VAN DER LEK
HERMSEN
VERBRUGH
VAN DER GUN
MEIS
S. KEUNING
VAN AARDENNE
VAN DAM
WILBERS
KRUISINGA
POPPE
VAN GORKUM.